

Lumineszcenciai konferencia

A Magyar Tudományos Akadémia III. osztálya, a Szegedi Akadémiai Bizottság, a József Attila Tudományegyetem és az Eötvös Loránd Fizikai Társulat rendezésében tegnap, kedden megkezdődött Szegeden a IV. Szegedi Nemzetközi Lumineszcencia Konferencia. Az augusztus 27-ig tartó, három évente megrendezett tanácskozáson, amelynek a Technika Háza ad otthont, a Szovjetunióból, az NDK-ból, Lengyelországból, Csehszlovákiából, Romániából, Bulgáriából, Jugoszláviából, az NSZK-ból, Svájcól és Indiából érkezett ötven külföldi résztvevő mellett ugyanennyi hazai szakember hallgat meg négy szekcióban, összesen 70 előadást, amelyek dr. Ketskémty István tanszékvezető egyetemi tanárnak, a konferencia szervező bizottsága elnökének rövid megnyitója után rögtön meg is kezdődtek.

A lumineszcencia szó a

szerves anyagok fénykissugárzását jelenti. A konferencia központi témája az oldatok lumineszcencia- és lézersugárzása, ezek gyakorlati alkalmazása fizikai, biológiai, kémiai és környezetvédelmi célokra, felhasználásuk a különböző természettudományokban. A lézersugár felfedezésével teljesen új lehetőségek nyíltak meg a tudomány előtt, így a tudomány elvont, ily módon nagyon kis mennyiségek is kimutathatók, s e tény fontossága óriási a gyógyászatban, az orvosi-klinikai praxisban: bizonyos, a szervezetben levő anyagok könnyen felfedezhetők, így megelőzhető például a csecsemőknél oly gyakran fellépő sárgaság miatti vércsere, és — még az idült fázis előtt — például a különféle mérgezők gyógyítása (ólomártalom a nyomdászoknál). A növények tápanyagfelvétele ugyancsak ezzel a módszerrel mérhető, és ellenőrizhető korszerűbben.

Mezőgazdász fiatalok találkozója

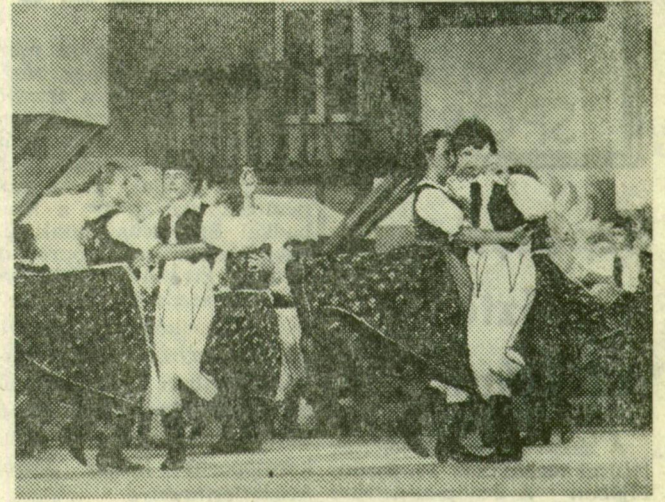
Augusztus 27—29-én Bács-Kiskun megye ad otthont a mezőgazdasági ifjúsági és pályaválasztási napoknak. Olyan programokra kívánják a fiatal agrárszakembereket invitálni, amelyek szakmai fejlődésüket segítik, látókörüket szélesítik, s hozzájárulnak a mezőgazdaságról alkotott ismeretek formálásához, segítséget adnak a pályaválasztáshoz is. Az események több helyszínen — így Kalocsán, Dunapatajon, Szeliden, Baján, s Budapesten — zajlanak. Megrendezik egyebek között az agráripari egyesületekben dolgozó fiatalok, a pályakezdezők, a pályaválasztással foglalkozó fiatal pedagógusok találkozóját, a fiatal agrárszakemberek vetélkedőjének országos döntőjét, valamint a mezőgazdaságban dolgozó amatőr művészek bemutatóját.

Szegedi táncosok Burgaszban

A bulgáriai Burgaszban nemzetközi gyermek- és ifjúsági fesztivált tartottak augusztus 18—23 között, melyen — mint hírül adtuk — hazánkat a Szeged Táncegyüttes ifjúsági csoportja képviselte. A 107 ország lányainak, fiainak „Énekekkel, táncokkal a békéért és a barátságért” elnevezésű találkozóján énekkarok és sportolók is részt vettek, nagy folklorhárommal rendezkedő országok rangos néptáncegyüttesei mellett. A magyar együttesteket a szegedi táncosok és zenészek 42 tagú csoportja képviselte, szép sikerrel.

A hétfőn késő este hazatért együttes szerepléséről, a burgaszi világszövetség tapasztalatairól örömmel szót a zsűfolt program fíradalmait kipihenve Nagy Albert SZOT-díjas koreográfus, a Szeged Táncegyüttes vezetője:

— Feledhetetlenül szép és igen nívós szakmai programot tartalmazó fesztiválon vehettünk részt a csodálatos tengerparti városban, Burgaszban és környékén. A találkozó nem versenyjellegű volt, de a nagy folklorhárommal rendezkedő országok 21 felkészült csoportja mellett rangot jelentett a szereplés. Burgasz egyébként nevezetesen néptánccentrum város, ahol évenként váltakozva amatőr, illetve profi folklor-együttesek nemzetközi találkozója zajlik. Járt már ott például a Bartók Táncegyüttes is. Viszont első ízben került sor ifjúsági csoportok fesztiváljára, hagyományteremtő szándékkal. Így a „nyitáson” külön is öröm volt jelen lenni, bulgár, lengyel, török, mexikói, finn, ír, jugoszláv, csehszlovák, francia és még egy egész sor nemzet fiataljai társaságában. A világtalálkozó csak része volt a folklor, de mi ebben voltunk érdekeltek, Burgasz megyében, így a fővárosra

A szegediek lórincrevi tánc, burgaszi tévéfelvételen

és más területekre is kiterjedő találkozót teljes egészében áttekinteni nem tudtuk. Annyi bizonyos, az ifjúsági és gyermek néptáncegyüttesek találkozója kiemelkedett a résztvevők felkészültsége és a precíz szervezés, a fogadtatás révén. Nem folyt kimondott verseny, de a gálaest után mégis több csoportnak és vezetőjének átadták Burgasz megye aranydiplomáját, amely Bulgáriában a terület folklorcentrum jellegéből is adódóan nagyjelentőségű. Ezt a diplomát törökök, belgák, franciák, bolgárok társaságában mi is megkaptuk. Programunk, amelyben az ifjúsági csoport éppúgy táncolt dél-alföldi és lórincrevi, mint szatmári és zempléni táncokat, igen zsűfolt volt. Hét alkalommal léptünk színpadra különböző időtartamú műsorokkal; Burgaszban, a nagyon szép tengerparti színpadon kétszer, ugyancsak kétszer a Napospart nem kevésbé káprázatos szabadtéri, de fedett nézőterű színpadon, háromezer pedig a környéki városokban. A bolgár

televízió egyenes közvetítéseket sugárzott a találkozóról, és felvételt készítettek az interjú számára is, így itthon szintén látható lesz egy-egy rész, későbbi időpontban. A fellépések között adódott alkalom, hogy gyerekeink fürdőjenek a tengerben, ez sem csekély élmény. A szakmai részt illetően: nagyon fontos konferencia zajlott a legjobb bolgár néprajzkutatók, tánc-történészek és zenetörténészek előadásaival. A témát az adta, hogy milyen módon ápolhatjuk hűséggel a folklorháromnyokat. Figyelmet érdemlő, hogy ezt éppen egy olyan országban tartották fontosnak megvitatni, ahol talán leginkább van jelen az élő folklor, tánc és zenében. Persze több vezető együttes igyekszik eltérni feldolgozáival az eredeti folklorról. A téma halatlanul izgalmas minden nemzeti képviselőnek, ezért kézenfekvő, hogy többen is felszólaltunk, tapasztalatainkat, javaslatokat közreadva. **Becsei Péter**

Üdülőépítés Újszegeden

Újszeged az elmúlt tíz év alatt olyan változást élt át, amivel egyik városrész sem dicsekedhet. Új lakótelep nőtt ki a földből, impozáns intézmények készültek, és a legkeresettebb családi, társasházépítés övezete lett a Tisza bal partja. Amikor pedig átadták a kuglóf alakú termalfürdőt, megszűnt annak a reménye is, hogy a város a gyógyászat idegenforgalom egyik fontos helye legyen az országban. Hogy mennyire keresett és ismert Szeged termálvizet, arra már évekkkel ezelőtt az IBUSZ vezetője is tudott példákat, és az idegenforgalom részére több, a fürdőhöz közel eső házat, szobát lefoglalt. Az elmúlt esztendőben sokszor felröppent a hír, gyógyszálló, üdülők épülnek a Gyapjas Pál utca környékén. Az ottlakók ismerik a városépítési tervet, ám legalább tizenöt éve házakat sem igen ültetnek fel, s várják a reménytelő szanalást. És mostában, ahogy elnézünk a régi épületeket, a tulajdonosok nagy részénél megnyugvást jelentene, ha megjelenne a buldozerek. Am a pillanatnyi gazdasági körülmények miatt senki sem tudja megmondani, hogy a régen várt gyógyszállóépítéshez mikor kezdenek hozzá, mindenesetre helye biztosított a termalfürdő szomszédságában.

Ha a fürdő környékén nem is, de az új híd mellett az idén tavasszal megkezdik a régi cseréptető otthonok bontását, és a nyár végére a Kállai utcáig le is bontválták a területet. Ebben a tömbben egy 400 ágyas munkásszálloda, valamint üdülőközpont épül. Az utóbbinak már története van...

A MESZÖV három évvel ezelőtt az országban elsőként kezdte szorgalmazni, hogy üdülőszövetkezetet hozzanak létre a Tisza bal partján. Ez a forma újszerű, alig öt-hat éves múltra tekint vissza. Az első „mohikánok” Zalakaroson, Gyulán, Bükfürdőn hozták létre az alapozáshoz. Am Szegeden az első tanavágás és a szervezés is elmaradt. Hamar kiderült, hogy az eredetileg a célra kijelölt területen, a Gyapjas Pál utca, Kállai utca, Középkikötő sor és a Jankovich utca által határolt tömbben csak a szanalási költéség meghaladta volna a 31 millió forintot. Így az egy üdülőszövetkezetes utó telek ára 300 ezer forint lett volna. Erőteljes lemondtak a szövetkezetiek a területről.

De ugorjunk két évet az időben. A mostani leírásuk és legfrissebb hír: a Kö-

zépikötő sor 21—22. és a Kállai utca 2—4. szám alatt kezdte el a MESZÖV az üdülők építését. A SZÖVTERV november 15-ig készíti el a tanulmánytervet, a kivitelező, a Szegedi Magas- és Mélyépítő Vállalat a házankban még kevésbé ismert Velox-technológiával húzza fel az egy-kétszintes épületeket. Az építési technikát ismerve — amely nem más, mint fa, faforgács cementtel összekeverve és az így préselt falak méretre vágható, ebből az anyagból a homlokzatot természetesen lehet formálni — megnyugtató, hogy városképileg is igényes, az esztétikai szempontokat kielégítő üdülőket tudnak készíteni. Egy bő év alatt az épületek elkészülnek. A MESZÖV Lakásépítési Titkársága ezt a beruházást a jelenlegi országos átlag költségszintjén akarja megvalósítani, ami személynként 70—80 ezer forint beugrót jelentene. Ugy hiszem, az új szövetkezeti formánál bővebb magyarázat szükséges.

Egy üdülőszövetkezet, ami hasonlóan a mostani garzonházak lakásépítéséhez — szoba, konyha, fürdőszoba — kilenc tulajdonosa lesz, és havonta felváltva használják a helyiségeket. Három hónapra pedig kiadják a COOPTOURIST-nak vagy más utazási irodának szállodaként. Így fedezik az üzemeltetési költség egy részét. A résztulajdonosok egymás között döntenek el, hogy ki mikor vesz igénybe az üdülőt. A szövetkezeti tag a szobát átadhatja barátjának, külföldi rokonának vagy elcserélheti az üdülőt az ország más vidékén levő szövetkezeti társával, hiszen ezek az üdülők gomba módra szaporodnak, és egy hónapig minden évben szabadon rendelkezik mindenki „részjegye” fölött. Az előzetes felmérésekből is látszik rendkívül népszerű ez a szövetkezeti tulajdonfor-

ma, és már évek óta ostromolják a MESZÖV Lakásépítési Titkárságát, hogy Gyulához, Hajdúszoboszlóhoz hasonlóan itt is létesítsenek üdülőt. Illik még azt is tudni, aki tagja ennek a szövetkezetnek, az nem esik tulajdonkorlátozás alá, tehát ezenkívül lehet még nyaralója, tanyája, sőt az ország más vidékén is válthat részjegyet egy-egy üdülőszövetkezetben. A SZÖVOSZ országos elnöksége nagy gondot fordít arra, hogy ez a forma országsszerűt meg honosodjon, és kapcsolódjon a gyógyegészségügyi szolgáltatásokhoz. Ezért is hozták létre a SZÖVTERV-irodát, amely komoly segítséget nyújt a MESZÖV-öknek.

Az ötletből és a vállalkozókedvől Szegeden sincs hiány. Mindenképp jól jár a város, ha az üdülők jövőre települnek. Ily módon tovább növekszik a szállodai helyek száma, és megkezdődik az üdülőépítési program. Erdemes emlékezni, hogy Hajdúszoboszlón, Gyulán is a magánkezedeményezés látványt kapták az állami támogatást és a különböző országos nagyvállalatok csak akkor adták a pénzi üdülőépítéshez, amikor már helyben is volt „valami”. Valószínű, Szegeden sem lesz másképp. Ma még talán felbecsülhetetlen, hogy egy élénk gyógy-idegenforgalom milyen további lehetőségeket nyújt a város dinamikus fejlődéséhez. Ezért is tartom jelentősnek a szövetkezetek kezdeményezését, nem szólvá arról, hogy gazdasági körülményeink között az állami pénzforrások szűkössége miatt így el lehet az üdülőépítési programot a holtpontról mozdítani. Hiszem, hogy nem utólagra frunk erről a vállalkozásról — a MESZÖV az év végén kezd el az üdülőszövetkezetre a tagok toborzását.

Halász Miklós

Hungaroton hanglemezek

A Hungaroton hanglemezek ideai eseménysorozata szeptember 10-én ünnepléses nyitóhangversennyel kezdődik a Zeneakadémián. A mostani „lemezfesztivál” középpontjában két nagy zenetörténelmi jubileum áll: Kodály Zoltán születésének 100., illetve Joseph Haydn születésének 250. évfordulója.

A nyitókoncerten Kodály-művek csendülnek fel az

Operaház szolista: Tokody Ilona, Gulyás Dénes és Gregor József, illetve Kocsis Zoltán zongoraművész előadásában. Most jelenik meg hanglemezen a teljes Hány János. Ugyancsak nagy érdeklődésre tarthat számot a most megjelenő Kodály vezényel című felvétel. A háromlemezes album felvételei 1956—60. között készültek, s hanglemezen már korábban külön-külön meg-

jelentek. A Kodály-centenárium alkalmából most a modern technika eszközeivel megújították ezeket a felvételeket. A Hungaroton hanglemezeket lát napvilágot egyebek közt Haydn A megváltó hét szava a keresztján című művének zenekari változata az Allami Hangverseny Zenekar közreműködésével, Ferencsik János vezényletében.

Levéltári készülődés

Eldölt már, hogy a levéltár is átköltözik majd a Dóm tér új épületébe. Amikor tavaly a Somogyi-könyvtár igazgatójával beszélgettünk a költözés utáni kilátásokról, érdeklődtünk a levéltáriaktól is, de kitért a válasz elől. Akkor még nem tudták, mennek vagy maradnak.

Bár múltunk dokumentumainak döntő többségét levéltáraink őrzik, levéltári ismereteink meglehetősen hézagosak. Annyi azonban átment a köztudatba, hogy többségük mostoha körülmények között őrzi féltett iratait Blazovich László, a városházán székelő megyei levéltár igazgatója fősorolással tudtuk meg, hogy Szegeden is csokorba lehetne kötni az évtizedek óta halmozódó panaszokat, noha a város száz évvel ezelőtti bölcsességgel az akkori legjobb helyet adta erre a célra. Iratokkal töltötték meg időközben az egykori Párizsi Áruházat, levéltári anyagot őriznek a Nemzeti Bank és a Körösy József Közgazdasági Szakközépiskola pincé-

jében sőt Tápén és Szőre- gen is. Egyik sem mondható ideális helynek. Maga a földolgozás, az egyszerű számbavétel is nehézségekbe ütközik, egy-egy irat megkeresése még inkább. Bejön a kutató, kér valamit, és vár, amíg egyik vagy másik raktárba elszalad a levéltár dolgozója, előkeresi, és behozza. Pedig számok bizonyítják, hogy az Országos Levéltár után a szegedi kutatóknak legtöbben. Az a tény, hogy van mit kutatni, a levéltárosok egykori és mai munkáját dicséri.

A kultúra Dóm téri palotájára várhatóan jövőre készül el, a levéltár azonban hamarabb költözik. Nemcsak az a gond ugyanis, hogy a szorgos munka körvontjában kinötte a helyet hanem az is, hogy a városi tanácsnak is szüksége van a mostani termekre. A Honvéd téri laktanyaépületben hét lakást kaptak meg ide szállítják a torony alatti anyagot.

A hét lakás akkor is a levéltáré marad, amikor kész lesz az új épület. Kicsi bonvolultnak tűnik a dolog, megpróbáltuk leegyszerűsíteni. A könyvtár és a levéltár közös épületéhez az eredeti elképzelések szerint egy torony is csatlakozna, kizárólag raktári célokra. Változtak pénzbeli lehetőségeink, a toronyról le kellett mondaniuk. Átmenetileg azt pótolja a Honvéd téren a hét lakás.

— Hogyan rendezkednek be majd az új épületben? — Az első emeleten lesz egy tágas kutatószoba, és halálsebb helyiség a mikrofilmek leolvasásához. Itt lesznek a hivatali szobák is. A raktárunk a harmadik emeletre kerül, összesen

ezernelcsász folyóméter írási helyezhető el benne. A folyómétert úgy kell érteni, hogy egyméternyi polcon egymás mellett három doboz van, és egymás fölött is három.

— Minden költözködés nehéz.

— A levéltári veszélyes is. Minden mozdítás azzal a veszéllyel jár, hogy iratok keveredhetnek össze. Ami pedig elkeveredik, elkerülhetetlen a kutatók figyelmét.

— Kik segítenek tehát?

— Mi kértük, hadd vegyünk magunkat ez a munka.

— Kevesen vannak, lassú lesz.

— Tervünk szerint egy hónap alatt be tudjuk fejezni. Kimondva ugyan ez is sok, de lényegesen kevesebb, mintha ömlesztett anyagot kellene később szétválogatnunk.

Most se kerülgessük a lényegyet, mert magunkat csapnánk be vele. A levéltár fontosságával minden arra illetékes tisztában van. Legfőbb bizonyíték rá, hogy az első elképzelések valóban teljes megoldást akartak; legyen minden egy helyen a lehető legjobb körülmények között. Mindnyáian érezzük, hogy nagyot változtak a gazdasági viszonyaink, a realitások itt sem kerülhetők meg. Nem kezdtünk tornyot építeni, ha nincs rá pénzünk. Minden kényszerű visszalépés kényszerűen visszahozza a kezdeti állapotokhoz. Be kell látnunk, és ki kell mondanunk, hogy a levéltár sok évtizedes gondiainak csupán egy része oldódik meg, de a mostani körülményekhez képest az is nagy lépés lesz. **Horváth Dezső**